

II

(Незаконодателни актове)

РЕШЕНИЯ

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2022/382 НА СЪВЕТА

от 4 март 2022 година

за установяване на съществуването на масово навлизане на разселени лица от Украйна по смисъла на член 5 от Директива 2001/55/ЕО и за въвеждане на временна закрила

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и за мерките за поддръжане на баланса между държавите членки в полагането на усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием ⁽¹⁾, и по-специално член 5 от нея,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) На 24 февруари 2022 г. руските въоръжени сили започнаха мащабно нашествие в Украйна на множество места от Руската федерация, от Беларус и от територии на Украйна, неконтролирани от правителството.
- (2) В резултат на това значителни части от украинската територия понастоящем представляват зони на въоръжен конфликт, от които избягаха или бягат хиляди хора.
- (3) След нашествието, което цели подкопаването на европейската и световната сигурност и стабилност, Европейският съвет осъди в заключенията си от 24 февруари 2022 г. по възможно най-категоричен начин непровокираната и неоправдана военна агресия на Русия срещу Украйна, като подчерта грубото нарушаване на международното право и на принципите на Устава на Организацията на обединените нации. Европейският съвет поиска Русия да зачита изцяло териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна в рамките на международно признатите ѝ граници, което включва правото на Украйна да избира собствената си съдба. Европейският съвет потвърди също така, че руското правителство носи пълната отговорност за този акт на агресия, причиняващ страдания и човешки жертви, и че ще бъде държано отговорно за действията си. В солидарност с Украйна Европейският съвет постигна съгласие по допълнителни санкции, призова за продължаване на работата по подготвеността на всички равнища и прикани Комисията да предложи извънредни мерки.
- (4) Съюзът показва и ще продължи да показва решителната си подкрепа за Украйна и гражданите ѝ, изправени пред безпрецедентен акт на агресия от страна на Руската федерация. Настоящото решение е част от отговора на Съюза на миграционния натиск, произтичащ от руското военно нашествие в Украйна.
- (5) Конфликтът вече доведе до последици за Съюза, включително по вероятността с развитието на конфликта Съюзът да бъде подложен на силен миграционен натиск по източните си граници. Към 1 март 2022 г. над 650 000 разселени лица са пристигнали в Съюза от Украйна през Полша, Словакия, Унгария и Румъния. Очаква се този брой да нарасне.

⁽¹⁾ ОВ L 212, 7.8.2001 г., стр. 12.

- (6) Украйна е включена в списъка в приложение II към Регламент (ЕС) 2018/1806 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ и гражданите на Украйна са освободени от изискването да притежават виза при преминаване на външните граници на държавите членки за престой от не повече от 90 дни в рамките на всеки период от 180 дни. Въз основа на опита, придобит след незаконното анексиране на Автономна република Крим от Русия през 2014 г. и град Севастопол и войната в източната част на Украйна, се очаква половината от украинците, идващи в Съюза, ползващи се от възможността за безвизово пътуване при кратък престой, да се присъединят към членове на семейството си или да търсят работа в Съюза, а другата половина да поискат международна закрила. В зависимост от развитието на конфликта и въз основа на текущите прогнози е вероятно Съюзът да бъде изправен пред много голям брой разселени заради въоръжения конфликт лица — евентуално между 2,5 милиона и 6,5 милиона, от които се очаква, че между 1,2 и 3,2 милиона души могат да бъдат лица, търсещи международна закрила. Върховният комисар на Организацията на обединените нации (ООН) за бежанците смята, че при най-лошия сценарий е възможно до 4 милиона души да избягат от Украйна.
- (7) Тези данни показват, че Съюзът вероятно ще бъде изправен пред ситуация, характеризираща се с масово навлизане на разселени лица от Украйна, които не са в състояние да се завърнат в своята държава или регион по произход поради руската военна агресия. Навлизането вероятно би било от такъв мащаб, че има и явен риск системите за убежище на държавите членки да не бъдат в състояние да се справят с пристигането на хора без неблагоприятни последици за ефективното им функциониране, както и за интересите на засегнатите лица и тези на други лица, търсещи закрила.
- (8) ООН отправи призив за хуманитарна спешна помощ за нуждите от закрила и подпомагане в Украйна и изготви регионален план за подпомагане на бежанците за Украйна, в който са включени подробни данни за броя на нуждаещите се и на тези, към които ще бъде насочена помощта.
- (9) Върховният комисар на ООН за бежанците приветства подкрепата, изразена от много държави членки, за започване на прилагането на временната закрила, предвидена в Директива 2001/55/ЕО, за да може да се предостави незабавно и временно убежище в Съюза и да се улесни споделянето между държавите членки на отговорността за хората, бягащи от Украйна.
- (10) С цел справяне с тази ситуация следва да се установи съществуването на масово навлизане на разселени лица по смисъла на Директива 2001/55/ЕО, за да им се предостави временна закрила.
- (11) Предметът на настоящото решение е въвеждането на временна закрила за украинските граждани, пребиваващи в Украйна, които са били разселени на или след 24 февруари 2022 г. като резултат от военното нашествие на руските въоръжени сили, започнало на тази дата. Временна закрила следва да се въведе и за граждани на трети държави, различни от Украйна, които са били разселени от Украйна на или след 24 февруари 2022 г. и които са се ползвали със статут на бежанец или равностойна закрила преди 24 февруари 2022 г. В допълнение е важно да се запази единството на семействата и да се избегнат различни статуты при членове на едно и също семейство. Ето защо е необходимо също така да се въведе временна закрила за членовете на семейството на тези лица, когато семействата им вече са били или са пребивавали в Украйна към момента на поява на обстоятелствата, свързани с масовото навлизане на разселени лица.
- (12) Целесъобразно е също така да се предвиди закрила на лицата без гражданство и на граждани на трети държави, различни от Украйна, които могат да докажат, че са пребивавали законно в Украйна преди 24 февруари 2022 г. въз основа на валидно разрешение за постоянно пребиваване, издадено в съответствие с украинското законодателство, и които не могат да се завърнат трайно и при безопасни условия в своята държава или регион по произход. Тази закрила следва да бъде под формата на прилагане на настоящото решение спрямо тях или на друга подходяща закрила съгласно националното право, като решението за това ще бъде взето от всяка държава членка. Тези, които искат да се ползват от закрилата, следва да могат да докажат, че отговарят на тези критерии за допустимост, като представят съответните документи на компетентните органи в съответната държава членка. Ако не са в състояние да представят съответните документи, държавите членки следва да ги пренасочат към съответната процедура.
- (13) В съответствие с Директива 2001/55/ЕО държавите членки може да разширят обхвата на временната закрила към лица без гражданство или граждани на трети държави, пребиваващи законно в Украйна, които не могат да се завърнат трайно и при безопасни условия в своята държава или регион по произход. Тези лица могат да включват граждани на трети държави, които учат или работят в Украйна на краткосрочна основа към момента на събитията, довели до масовото навлизане на разселени лица. При всички случаи тези лица следва да бъдат допускани в Съюза по

⁽²⁾ Регламент (ЕС) 2018/1806 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. за определяне на третите държави, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване (ОВ L 303, 28.11.2018 г., стр. 39).

хуманитарни причини, без да се изисква по-специално да притежават валидна виза или достатъчно средства за издръжка или валиден документ за пътуване, за да се гарантира безопасното им преминаване с цел завръщане в тяхната държава или регион по произход.

- (14) Държавите членки може да разширят обхвата на временната закрила така, че да включва допълнителни категории разселени лица спрямо тези, за които се прилага настоящото решение, когато тези лица са разселени по същите причини и от същата държава или регион по произход като посочените в настоящото решение. В този случай държавите членки следва да нотифицират незабавно Съвета и Комисията. В този контекст държавите членки следва да бъдат насърчавани да обмислят възможността за предоставяне на временна закрила на лицата, които са избягали от Украйна малко преди 24 февруари 2022 г., тъй като напрежението се е увеличило, или които са се оказали на територията на Съюза (например на почивка или по служебни причини) непосредствено преди тази дата и които в резултат на въоръжения конфликт не могат да се завърнат в Украйна
- (15) Отбелязва се, че държавите-членки са се споразумели в изявление, че няма да прилагат член 11 от Директива 2001/55/ЕО.
- (16) Временната закрила е ней-подходящият инструмент в настоящата ситуация. Като се има предвид извънредната и изключителна ситуация, включително военното нашествие в Украйна, извършено от Руската федерация, и мащабът на масовото навлизане на разселени лица, временната закрила следва да им позволи да се ползват в целия Съюз от хармонизирани права, които предлагат адекватно равнище на закрила. Въвеждането на временна закрила се очаква да бъде от полза и за държавите членки, тъй като правата, придружаващи временната закрила, ограничават необходимостта за тези разселени лица незабавно да търсят международна закрила, и по този начин - риска от претоварване на системите им за убежище, като свеждат до минимум формалностите поради спешността на ситуацията. Освен това украинските граждани, в качеството си на пътуващи, освободени от изискването за виза, имат право да се движат свободно в рамките на Съюза, след като са били допуснати на територията за срок от 90 дни. Въз основа на това те могат да избират държавата членка, в която искат да се ползват от правата, свързани с временната закрила, и да се присъединят към семейството и приятелите си в рамките на значителните мрежи на диаспората, които понастоящем съществуват в целия Съюз. Това на практика ще улесни баланса между държавите членки в усилията, като по този начин ще се намали натискът върху националните системи за приемане. След като държава членка е издала разрешение за пребиваване в съответствие с Директива 2001/55/ЕО, лицето, ползващо се с временна закрила, което има право да пътува в рамките на Съюза в продължение на 90 дни в рамките на 180-дневен период, следва да може да се възползва от правата, произтичащи от временната закрила, само в държавата членка, която е издала разрешението за пребиваване. Това следва да не засяга възможността държава членка да реши да издаде по всяко време разрешение за пребиваване на лица, ползващи се с временна закрила съгласно настоящото решение.
- (17) Настоящото решение е съвместимо със и може да се прилага в допълнение към националните схеми за временна закрила, за които може да се счита, че прилагат Директива 2001/55/ЕО. Ако държава членка има национална схема, която е по-благоприятна от условията, определени в Директива 2001/55/ЕО, държавата членка следва да може да продължи да я прилага, тъй като посочената директива предвижда държавите членки да могат да приемат или да запазят по-благоприятни условия за лицата, ползващи се с временна закрила. Ако националната схема е обаче по-неблагоприятна, държавата членка следва да осигури допълнителните права, предвидени в Директива 2001/55/ЕО.
- (18) Директива 2001/55/ЕО е надлежно съобразена с отговорностите на държавите членки във връзка с поддържането на обществения ред и опазването на вътрешната сигурност, тъй като тя позволява на държавите членки да изключат разселено лице от предоставянето на временна закрила, когато са налице сериозни основания да се счита, че лицето е извършило престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните инструменти, съдържащи разпоредби по отношение на такива престъпления; че е извършило сериозно неполитическо престъпление извън приемащата държава членка преди неговото приемане като лице, ползващо се с временна закрила, в тази държава членка; или че е виновен за действия, противоречащи на целите и принципите на ООН. Директивата също така позволява на държавите членки да изключат разселено лице от временна закрила, когато са налице достатъчно основания да се счита, че лицето е заплаха за сигурността на приемащата държава членка или заплаха за обществото в приемащата държава членка.
- (19) Когато предоставят временна защита, държавите членки следва да гарантират, че при обработването на лични данни на лицата, ползващи се с временна закрила, се спазват изискванията, установени в достиженията на правото на Съюза в областта на защитата на данните, по-специално в Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾.

⁽³⁾ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

- (20) Настоящото решение следва да позволи на Съюза да координира и да следи отблизо капацитета за прием на държавите членки, за да предприеме действия и да предостави допълнителна подкрепа в зависимост от нуждите. С Директива 2001/55/ЕО се изисква от държавите членки, в тясна връзка с Комисията, да си сътрудничат и да обменят информация за улесняване на прилагането на временната закрила. Това следва да се постигне чрез „платформа за солидарност“, чрез която държавите членки да обменят информация относно капацитета си за прием и броя на лицата, ползващи се с временна закрила на техните територии. Досега, въз основа на информацията, докладвана от няколко държави членки в контекста на Европейската мрежа за подготвеност и управление на кризи в областта на миграцията, капацитетът за прием, който надхвърля капацитета за поемане на украинската диаспора на пребиваващите в Съюза, е над 310 000 места. За целите на този обмен на информация Комисията следва да поеме координираща роля. Освен това през последните години бяха създадени различни платформи с цел да се гарантира сътрудничество между държавите членки, като сред тях Европейската мрежа за подготвеност и управление на кризи в областта на миграцията (в съответствие с Препоръка (ЕС) 2020/1366 на Комисията ⁽⁴⁾) е най-подходящата мрежа за административното сътрудничество, предвидено в Директива 2001/55/ЕО. Държавите членки следва също така да допринасят за общата ситуационна осведоменост на Съюза чрез споделяне на съответната информация чрез договореностите за интегрирана реакция при политическа криза (ИРПК) ⁽⁵⁾. Когато е целесъобразно, следва да се провеждат консултации с Европейската служба за външна дейност. В този контекст държавите членки следва също така да работят в тясно сътрудничество с Върховния комисар на ООН за бежанците.
- (21) В съответствие с Директива 2001/55/ЕО продължителността на временната закрила следва да бъде за първоначален срок от една година. Освен когато е прекратена при условията на член 6, параграф 1, буква б) от посочената директива, временната закрила следва да бъде продължавана автоматично на шест месеца за максимален срок от една година. Комисията ще извършва постоянно наблюдение и преглед на ситуацията. По всяко време тя може да предложи на Съвета да прекрати прилагането на временната закрила въз основа на факта, че ситуацията в Украйна е такава, че позволява трайното завръщане при безопасни условия на лицата, на които е предоставена временна закрила, или да предложи на Съвета да удължи срока на временната закрила с до една година.
- (22) За целите на член 24 от Директива 2001/55/ЕО позоваването на Европейския фонд за бежанци, създаден с Решение 2000/596/ЕО на Съвета ⁽⁶⁾, следва да се чете като позоваване на Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, създаден с Регламент (ЕС) 2021/1147 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁷⁾. Всички усилия на държавите членки за спазване на задълженията, произтичащи от настоящото решение, ще бъдат подкрепени финансово от фондовете на Съюза. По механизмите за извънредни ситуации и гъвкавост в рамките на многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. също могат да се мобилизират средства за справяне с конкретни извънредни нужди в държавите членки. Освен това Механизмът за гражданска защита на Съюза ⁽⁸⁾ беше задействан ⁽⁹⁾. Чрез този механизъм държавите членки могат да поискат артикули, които са от решаващо значение за посрещане на нуждите на разселените лица от Украйна, намиращи се на тяхна територия, и да се възползват от съфинансиране за предоставянето на такава помощ.
- (23) След приемането на Директива 2001/55/ЕО бяха създадени няколко агенции на Съюза или бяха укрепени мандатите на създадените преди това. В този контекст Комисията следва да си сътрудничи с Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex), Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището и Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) с цел постоянното наблюдение и преглед на ситуацията. Освен това Frontex, Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището и Европол следва да предоставят оперативна подкрепа на държавите членки, които са поискали съдействие, за да им помогнат да се справят със ситуацията, включително за целите на прилагането на настоящото решение.
- (24) Настоящото решение зачита основните права и спазва принципите, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (25) Ирландия е обвързана с Директива 2001/55/ЕО и следователно участва в приемането на настоящото решение.

⁽⁴⁾ Препоръка (ЕС) 2020/1366 на Комисията от 23 септември 2020 г. относно механизъм на ЕС за подготвеност и управление на кризи в областта на миграцията (ОВ L 317, 1.10.2020 г., стр. 26).

⁽⁵⁾ Решение за изпълнение (ЕС) 2018/1993 на Съвета от 11 декември 2018 г. относно договорености за интегрирана реакция на ЕС при политическа криза (ОВ L 320, 17.12.2018 г., стр. 28).

⁽⁶⁾ Решение 2000/596/ЕО на Съвета от 28 септември 2000 г. за създаване на Европейски фонд за бежанци (ОВ L 252, 6.10.2000 г., стр. 12).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕС) 2021/1147 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на фонд Убежище, миграция и интеграция (ОВ L 251, 15.7.2021 г., стр. 1).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕС) 2021/836 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за изменение на Решение № 1313/2013/ЕС относно Механизъм за гражданска защита на Съюза (ОВ L 185, 26.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁹⁾ На 28 февруари 2022 г. от Словакия.

- (26) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящото решение и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.
- (27) Като се има предвид неотложният характер на ситуацията, настоящото решение следва да влезе в сила в деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Предмет

Установява се съществуването на масово навлизане в Съюза на разселени лица, които е трябвало да напуснат Украйна вследствие на въоръжен конфликт.

Член 2

Лица, за които се прилага временната закрила

1. Настоящото решение се прилага за следните категории лица, разселени от Украйна на или след 24 февруари 2022 г., вследствие на военното нашествие на руските въоръжени сили, започнало на тази дата:

- а) украински граждани, пребиваващи в Украйна преди 24 февруари 2022 г.;
- б) лица без гражданство и граждани на трети държави, различни от Украйна, които са се ползвали от международна закрила или равностойна национална закрила в Украйна преди 24 февруари 2022 г.;
- в) членове на семейството на лицата, посочени в букви а) и б).

2. Държавите членки прилагат настоящото решение или адекватна закрила съгласно националното си право по отношение на лицата без гражданство и граждани на трети държави, различни от Украйна, които могат да докажат, че са пребивавали законно в Украйна преди 24 февруари 2022 г. въз основа на валидно разрешение за постоянно пребиваване, издадено в съответствие с украинското право, и които не могат да се завърнат трайно в своята държава или регион по произход при безопасни условия.

3. В съответствие с член 7 от Директива 2001/55/ЕО държавите-членки могат също така да прилагат настоящото решение спрямо други лица, включително спрямо лица без гражданство и граждани на трети държави, различни от Украйна, които са пребивавали законно в Украйна и които не могат да се завърнат трайно в своята държава или регион по произход при безопасни условия.

4. За целите на параграф 1, буква в), доколкото семейството вече е съществувало и живяло в Украйна преди 24 февруари 2022 г., за част от него се считат следните лица:

- а) брачният партньор на лице, посочено в параграф 1, буква а) или б), или небрачният партньор в случай на стабилна връзка, когато законодателството или практиката на съответната държава членка урежда статута на небрачните двойки по начин, сравним с този на брачните двойки, в националното ѝ право относно чужденците;
- б) ненавършилите пълнолетие, несклучили брак деца на лице, посочено в параграф 1, буква а) или б), или на брачния му партньор, без оглед на това дали те са родени или не в брак, или са осиновени;
- в) други близки роднини, които са живели заедно като част от семейната единица към момента на появата на обстоятелствата, свързани с масовото навлизане, и които по това време са били изцяло или в значителна степен зависими от лице, посочено в параграф 1, буква а) или б).

Член 3

Сътрудничество и наблюдение

1. За целите на член 27 от Директива 2001/55/ЕО държавите членки използват Европейската мрежа за подготвеност и управление на кризи в областта на миграцията в съответствие с Препоръка (ЕС) 2020/1366. Държавите членки следва също така да допринасят за общата ситуационна осведоменост на Съюза чрез споделяне на съответната информация чрез договореностите за интегрирана реакция при политическа криза (ИРПК).
2. Комисията координира сътрудничеството и обмена на информация между държавите членки, по-специално във връзка с наблюдението на капацитета за прием във всяка държава членка и определянето на евентуалната необходимост от допълнителна подкрепа.

За тази цел Комисията, в сътрудничество с държавите членки, Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex), Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището и Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол), извършва постоянно наблюдение и преглед на ситуацията, като използва Европейската мрежа за подготвеност и управление на кризи в областта на миграцията.

Освен това Frontex, Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището и Европол предоставят оперативна подкрепа на държавите членки, които са поискали тяхното съдействие, за да им помогнат да се справят със ситуацията, включително за целите на прилагането на настоящото решение.

Член 4

Влизане в сила

Настоящото решение влиза в сила в деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на 4 март 2022 година.

За Съвета
Председател
J. BORRELL FONTELLES
